

Associació Internacional de

Ciutats Educadores

13
Butlletí
informatiu
2011

CIUTATS
EDUCADORES PER A
UN MÓN MILLOR

Taller de moda

experiència

La Xarxa d'Antioqueñ@s a l'exterior compromesos amb Medellín

"Sos Paisa" és un programa especial de l'Alcaldia de Medellín desenvolupat per l'Agència de Cooperació i Inversió. Nasqué l'any 2004, forma part del procés d'internacionalització de la ciutat i es proposa, a través de la diàspora dels oriünds d'Antioquia (Colòmbia), promoure'n la transformació i eliminar els estigmes històrics negatius que associen la ciutat amb el narcotràfic i la delinqüència.

Situada al nord-oest de Colòmbia, Medellín és la capital del departament d'Antioquia i la

segona ciutat més important del país. En els darrers 70 anys, Medellín ha sofert un increment demogràfic molt important, passant de 168.000 habitants l'any 1938 a 2.340.000 el 2010. Actualment, concentra el 12% de la població del país.

En l'últim decenni, la ciutat ha viscut un procés de transformació notable gràcies a l'aposta de l'administració municipal per la millora de la qualitat de vida dels seus habitants, la promoció de l'educació i la cultura cívica, la potenciació del capital social i l'enfortiment de la solidaritat ciutadana. N'és una bona prova el fet que, l'any 2010, Medellín va ser catalogada pel Consell Nacional de Competitivitat com el municipi de Colòmbia amb millor qualitat de vida.

Un dels programes que forma part del Pla de desenvolupament de Medellín és la Xarxa d'Antioqueñ@s a l'exterior: "Sos Paisa", a través de la qual es vol fer participants de l'impuls de la ciutat els paisas o oriünds del departament d'Antioquia, que viuen a l'estranger. Nomenats ambaixadors de la ciutat, tenen la comesa de legitimar el procés de transformació encaminat a la solidaritat i la competitivitat. Mitjançant estratègies d'acompanyament (continua a la pàg. 2)

"Sos Paisa" és una iniciativa de l'Alcaldia de Medellín que té com a objectiu promoure el sentit de pertinença a la ciutat dels paisas que viuen a l'estranger, fent d'ells uns bons ambaixadors i afavorint la seva participació activa en el desenvolupament de la ciutat.

editorial

Els congressos internacionals de l'AICE s'han consolidat com una ocasió indispensable d'intercanvi, aprenentatge i reflexió entre les ciutats associades, una oportunitat única per a conèixer les experiències de la ciutat que acull el congrés a través de les visites d'estudi i una forma de creixement de l'Associació.

Amb el títol "**Medi ambient verd, educació creativa**", la pròxima cita tindrà lloc del **26 al 28 d'abril de 2012** a Changwon (República de Corea); d'aquesta manera, se celebrarà per primera vegada un Congrés Internacional en el continent asiàtic.

A fi de desenvolupar el tema del XII Congrés i implicar-hi diferents departaments municipals, es proposen tres eixos temàtics que abasten diversos subtemes:

1. Polítiques, planificació urbanística verda i infraestructures sostenibles: cal adequar el disseny urbanístic i les infraestructures de les ciutats seguint criteris sostenibles, com ara el foment d'una mobilitat més ecològica i la preservació de la biodiversitat.

2. Governança inclusiva, justícia social,
(continua a la pàg. 3)

La Xarxa d'Antioqueñ@s a l'exterior compromesos amb Medellín

Taller de comerç internacional

Direcció orquestral

personalitzat, se'ls vol empoderar en la seva missió diplomàtica.

Les propostes de participació són múltiples. Per exemple, a través del canal de comunicació www.sospaisa.com, es convida els paisas a estar informats de les notícies, els programes i les activitats que tenen lloc a Medellín i a fer-ne difusió en les seves comunitats de residència, com també a recomanar la ciutat com a destinació turística i seu d'esdeveniments i congressos. Igualment, se'ls proposa facilitar a l'Alcaldia de Medellín els seus contactes

amb acadèmics, polítics, entitats culturals, comercials, etc., per tal d'obrir noves vies de cooperació i treball. Una altra forma de participació és fer aportacions en espècie, temps i coneixements als diferents programes socials de la ciutat; per exemple, els paisas que visiten Medellín poden compartir els seus coneixements adquirits a l'estranger mitjançant xerrades que l'administració municipal organitza sobre temes de la seva especialitat, poden fer tasques de voluntariat en projectes socials o fer donacions de material escolar, sanitari, etc.

Actualment, la Xarxa compta amb 9.400 paisas inscrits que resideixen en 72 països diferents, sobretot als Estats Units, Espanya, al Canadà, Veneçuela, Panamà, Itàlia, França i Mèxic.

Es tracta d'una experiència pionera en el seu format, que retorna als migrants el seu estatus de ciutadans actius tot convertint-los en promotors de la ciutat, aliats estratègics del seu desenvolupament integral i multiplicadors d'experiències positives. Sens dubte, constitueix una eina poc convencional de participació ciutadana, basada en una mirada alternativa de la migració i en noves formes de governança.

Més informació de l'experiència també a www.edcities.org

presenta: Alcaldia de Medellín,
Agència de Cooperació i Inversió

contacte: María Teresa Betancur
e-mail: sospaisa@acimedellin.org
web: www.sospaisa.com

xarxes de ciutats

★ III Trobada de la Xarxa Àsia-Pacífic

Representants de 13 ciutats membre asiàtiques van participar en la III Trobada de la Xarxa celebrada a Changwon el 14 de novembre, en la qual es va acordar engegar projectes de cooperació a la regió, crear l'oficina regional d'Àsia-Pacífic, i també el calendari de futures reunions. Més de cent delegats i experts van participar posteriorment en el Simposi Internacional "Ciutats educadores i desenvolupament sostenible", organitzat el 15 de novembre per Changwon i la Comissió Nacional Coreana de la Unesco.

★ Conferència de la Delegació Centre-europea

La ciutat de Katowice va organitzar, els dies 5 i 6 de setembre, la conferència "Relació-Persones-Educació-Art. Pràctiques i perspectives de futur", amb el patrocini de la presidència polonesa de la Unió Europea. La conferència va afavorir l'intercanvi d'experiències entre més de cent experts de diverses ciutats en l'àmbit de l'animació sociocultural i de l'educació a través de l'art.

★ IV Congrés Nacional de la Xarxa Mexicana

Els membres de la Xarxa Mexicana es van reunir a Tenango del Valle els dies 4 i 5 d'agost, en el marc d'un Congrés nacional que, amb el títol "Medi ambient i educació creativa", tenia com a objectiu preparar la participació de les ciutats mexicanes en el proper Congrés Internacional.

Més informació a www.edcities.org

entrevista

Sr. Dong-Shin Moon

Alcalde de Gunsan, República de Corea

editorial

empoderament comunitari i capacitació: fer front als problemes mediambientals requereix noves formes de governança que sumin esforços i impliquin la ciutadania; en l'adopció d'aquest nou enfocament, la sensibilització i la capacitació hi tenen un paper clau.

3. Economia verda, ecotreball i tecnologies energètiques verdes: la construcció de ciutats més sostenibles exigeix també implantar sistemes de producció més eficients i nets, que les empreses actuïn d'acord amb uns determinats criteris socials i mediambientals i canviar els hàbits de consum.

Un seguit de conferències, taules rodones i la presentació d'experiències en els espais taller i pòster, a més de les visites in situ a les experiències de Changwon, permetran a les ciutats compartir i debatre les seves propostes de desenvolupament sostenible al voltant d'aquests tres eixos de treball.

Per tal d'afavorir la participació, el comitè organitzador ofereix una àmplia política de descomptes i exempcions en les quotes d'inscripció.

Comptem amb la vostra participació!

Més informació del XII congrés a:
<http://www.iaec2012.go.kr>.

Secretariat de l'AIce
c/ Avinyó 15, 4ª planta
08002 Barcelona
Tel. + 34 93 342 77 20
Fax. +34 93 342 77 29
E-mail: bidce@bcn.cat

El fet de formar part de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores, què aporta a Gunsan?

L'adhesió a l'Associació ens ha permès augmentar els intercanvis internacionals i donar una major visibilitat a la ciutat. A través de l'AIce, Gunsan pot compartir bones pràctiques i idees amb 450 ciutats de 32 països diferents. Una de les eines més apreciades és el Banc Internacional de Documents de Ciutats Educadores que conté experiències acumulades al llarg de 20 anys.

Per a més informació: www.edcities.org

Quines són les principals àrees d'acció del govern municipal?

Gunsan ha tirat endavant el projecte d'esdevenir una ciutat de mig milió d'habitants i un referent internacional en l'àmbit dels negocis i del turisme. Ha apostat per transformar-se en un eix de negocis del nord-est de l'Àsia i en un model de ciutat que uneixi riquesa, harmonia i dignitat.

Les línies d'acció són les següents:

- Ciutat pròspera de negocis: Gunsan ha atret, cap al seu parc industrial, 397 empreses de la indústria del motor i de la indústria puntera, sectors clau per a fer de Gunsan una ciutat de negocis rica i pròspera.
- Ciutat atractiva per al turisme: d'ençà de l'obertura del dic de Saemangeum el mes d'abril del 2010, que té una extensió de 33,9 km, el nombre de visitants ha arribat a 10 milions. Gunsan està desenvolupant una estratègia a llarg termini que consisteix a crear una ruta turística que uneixi l'àrea de Saemangeum, les illes Gogusan, el parc turístic Eunpa, el centre històric i el riu Geumgang.
- Ciutat equilibrada i centre de creixement: Gunsan treballa per ampliar la seva infraestructura urbana amb, per exemple, la construcció de noves carreteres que connectin millor la ciutat.

Quines iniciatives es duen a terme per a comptar amb una ciutadania cohesionada?

Per tal de construir una ciutat harmònica on puguin viure totes les classes socials, Gunsan treballa amb afany per a oferir igualtat d'oportunitats educatives. En aquesta línia, ha ampliat la seva infraestructura educativa, ha construït biblioteques infantils, biblioteques

comunitàries i centres d'educació permanent en un esforç per esdevenir una ciutat educadora.

Quines polítiques i actuacions mediambientals promou el govern municipal?

Gunsan té com a objectius crear oportunitats laborals i fomentar el creixement econòmic atraient indústries punteres; alhora, però, no estalvia esforços en oferir a les futures generacions un parc industrial més verd, amb la reducció de les emissions de CO₂ i el desenvolupament d'una indústria verda.

A fi de crear un gran espai verd en l'àrea urbana, Gunsan desenvolupa els projectes "bosc urbà" i "bosc de xiprers". D'altra banda, s'han engegat diferents programes i activitats que contribueixen a millorar la qualitat de l'aire. Aquestes pràctiques mediambientals són algunes de les mesures que s'han pres per a combatre el canvi climàtic.

Ens podria explicar quins canvis s'han introduït en l'administració i quins mecanismes de comunicació s'han establert?

Per tal d'aconseguir una administració responsable, cada tres mesos es fa una autoavaluació de les principals àrees d'actuació. S'ha engegat un sistema de pressupost participatiu, un sistema d'informació pública, un sistema local de rendició de comptes, etc.; serveis creats per tal que l'administració sigui més eficaç i oberta a la ciutadania.

A més, l'Ajuntament ofereix programes de formació als treballadors municipals per a donar un millor servei d'atenció ciutadana i també perquè coneguin els seus deures com a servidors públics. D'altra banda, reben formació en competències organitzatives per a millorar l'eficàcia de l'administració municipal.

experiència

“estonoesunsolar”, una proposta de Saragossa de recuperació de l'espai públic

Saragossa, una ciutat de 675.121 habitants situada a la riba del riu Ebre, va engegar, l'any 2009, un pla d'ocupació adreçat a aturats de llarga durada, amb l'objectiu de netejar solars abandonats de titularitat pública o privada del centre històric de la ciutat. Partint d'aquest pla d'ocupació, la societat municipal Zaragoza Vivienda va proposar el projecte “estonoesunsolar”, que, més enllà de l'objectiu inicial, vol recuperar, de manera temporal i amb un cost baix, aquests espais per a la ciutadania.

Una de les claus d'“estonoesunsolar” és que compta amb la participació ciutadana. Abans de cada intervenció, s'analitza el context urbanístic i socioeconòmic de la zona on es troben els espais. Un cop obtingut l'acord dels propietaris del sòl, s'organitzen reunions amb representants d'entitats de la societat civil (associacions de veïns, centres escolars, associacions culturals i esportives, centres per a la gent gran, etc.) per tal d'identificar les principals necessitats de la comunitat i consensuar els nous usos i el disseny dels espais. Per dur-ho a terme, el projecte compta amb el suport dels Consells municipals de districte.

Gràcies a aquesta gestió participativa de l'espai públic, que ha constituït per si mateixa

un important procés educatiu, s'ha facilitat la creació i reconversió de tota mena d'espais per a persones de totes les edats: zones de joc infantil (taulers de parxís i del joc de l'oca pintats a terra, circuit de curses de tricicles, etc.), pistes de petanca, camps de bàsquet, voleibol i futbol sala, horts urbans, un parc platja, jardins verticals, etc.

D'aquesta manera, s'han recuperat per a la ciutadania una sèrie de terrenys abandonats, tal com demostra la gran varietat d'activitats que hi organitzen els col·lectius de veïns: cicles de cinema a l'aire lliure, tallers didàctics de contacte amb la natura per a la infància, campionats esportius de barri, etc.

L'èxit de la implantació del projecte al centre de la ciutat va fer que s'estengués a altres districtes. S'ha intervingut en 29 espais diferents, s'han recuperat prop de 42.000 m² de solars i s'ha afavorit la reinserció al mercat laboral de 110 aturats. Tot això, amb la col·laboració d'una seixantena d'entitats de la societat civil i amb un pressupost, l'any 2011, d'aproximadament 2,2 milions d'euros.

“estonoesunsolar” ha rebut un gran nombre de guardons d'arquitectura i urbanisme estatals i internacionals, entre els quals cal destacar

Mitjançant el projecte “estonoesunsolar”, l'Ajuntament de Saragossa recupera solars abandonats, implica la ciutadania en el disseny dels nous usos i fomenta la inserció laboral.

Nous espais d'oci

Preparant un hort urbà

el premi a la millor iniciativa urbanística participativa de l'any 2011, atorgat per la xarxa Eurocities, i el premi de l'Institut d'Arquitectura dels Països Baixos.

Més informació a www.edcities.org

presenta: Ajuntament de Saragossa,
Zaragoza Vivienda

contacte: Sra. Patrizia Di Monte
e-mail: pdimonte@zaragozavivienda.es

saps que...

★ S'ha publicat el tercer volum monogràfic de l'Associació, titulat “Ciutat, joventut i educació”, disponible al portal.

★ El Banc Internacional de Documents de Ciutats Educadores disposa d'una nova publicació en línia: l'Experiència Destacada.

★ La Carta de Ciutats Educadores ha estat traduïda a l'àrab, xinès i japonès.

★ Guadalajara ha acollit, del 8 al 10 de desembre, el seminari de formació “Ciutat educadora i governança local”.

★ Aviat es publicaran les experiències rebudes amb motiu del tema d'actualitat “La inclusió social: una aposta per la igualtat d'oportunitats”.

les veus de les ciutats

1. Avilés aposta per la democratització de l'accés a la societat de la informació i la lluita contra l'“esclatxa digital” a través dels **Centres de Dinamització Tecnològica Local**, que ofereixen a la ciutadania l'oportunitat de formar-se gratuïtament en l'ús de les TIC.

2. Mitjançant el **Banc Local de Voluntariat, Águeda** (Portugal) fomenta el voluntariat en àrees d'acció com ara el medi ambient, l'educació, l'esport o la salut, i afavoreix la trobada entre l'oferta i la demanda d'aquests serveis.

3. Tots som artistes és una proposta del Teatre Solís de **Montevideo** (Uruguai) que té com a objectiu acostar les arts escèniques a la infància, mitjançant diferents activitats que es duen a terme en escoles de primària i al mateix teatre.

